

7. Elektronická výměna dat a elektronická fakturace

Elektronickou výměnou dat mezi podnikem a jiným subjektem se, pro naše účely, rozumí přenos strukturovaných zpráv (např. objednávek, faktur, platebních příkazů, katalogových listů zboží, apod.) elektronickou cestou mezi dvěma počítačovými aplikacemi, a to bez použití manuálního zápisu, přepisu či opisu zprávy.

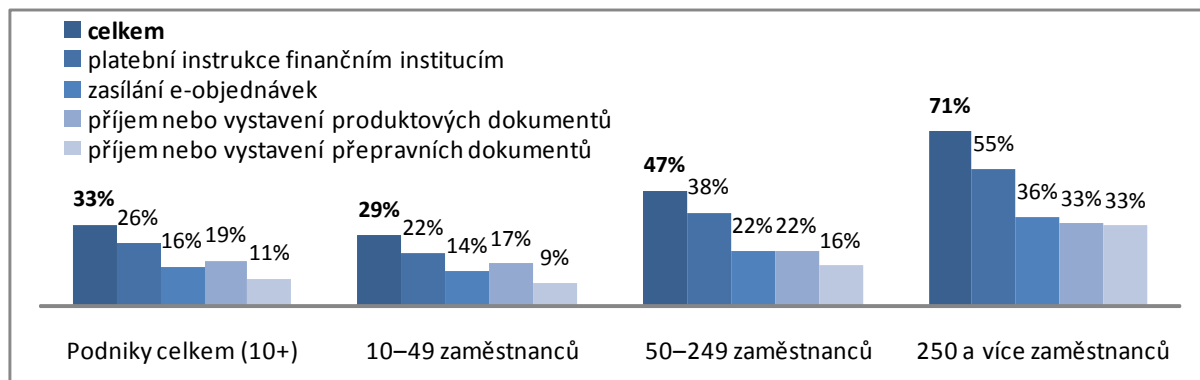
Tyto zprávy jsou založeny na standardech umožňujících jejich automatizované zpracování (např. EDI, XML, ISDOC či jiných proprietárních formátech). Elektronická výměna dat je řešením, které v komunikaci mezi podniky nahrazuje klasické papírování (předávání papírových dokumentů). Přínosem je nejen rychlost, ale i značná úspora nákladů, zvládnutí velkého objemu agend skrze jejich důslednější automatizaci apod.

E-faktura je faktura, v níž jsou veškeré údaje v digitálním formátu a mohou být automaticky zpracovatelné. Specifickou vlastností e-faktury je její automatizace. Elektronická faktura je automaticky přenesena vnitropodnikovou fakturací od výstavce faktury či poskytovatele služeb přímo k příslušnému příjemci faktury nebo do jiných aplikací.

Hlavní zjištění

- **Elektronickou výměnou dat** k přenosu strukturovaných zpráv do nebo z podniku používala v lednu 2011 v Česku třetina podniků. Míra využití elektronické výměny dat je výrazně závislá především na velikosti podniku, zatímco nejmenší podniky ji vůči jiným podnikům využívají v necelých 29 %, naopak největší podniky v téměř 71 %. Tuto závislost na velikosti podniku lze vysvětlit tím, že samotné zavedení elektronické výměny dat představuje určitou bariéru (organizační, finanční, technickou), jejíž překonání se vyplatí spíše větším firmám s rozsáhlejšími agendami, kde elektronická výměna dat má následně šanci prokázat své přednosti a výhody.
- Nejčastěji podniky zadávaly pomocí elektronické výměny dat **platební instrukce** finančním institucím (26 % podniků), následuje s 19% podílem zasílání či přijímání informací o produktech (např. ceníků nebo katalogů) a 18 % podniků zasílalo či přijímalo data do (z) institucí veřejné správy (např. daňová přiznání, poskytování údajů pro ČSU, údaje pro sociální zabezpečení zaměstnanců nebo elektronické celní řízení). **Elektronickou objednávkou** zasílalo dodavatelům 16 % podniků, zasílání či přijímání přepravních dokumentů (např. přepravní listy) prostřednictvím elektronické výměny dat provádělo v České republice 11 % všech podniků a elektronické objednávky od odběratelů přijímalo téměř 15 % podniků.
- V praxi se pro elektronickou výměnu dat používají tři varianty řešení – jedna na bázi staršího standardu **EDIFACT** a z něj odvozených standardů (v lednu 2011 jej používalo 27 % podniků z těch, které využily elektronickou výměnu dat mezi podniky); druhá na bázi modernějších standardů vycházejících z jazyka **XML** (devítiprocentní meziroční nárůst na 57 %) a konečně třetí varianta reprezentovaná jinými, **proprietárními**, dohodnutými standardy byla využívána 49 % podniků provádějící v lednu 2011 elektronickou výměnu dat.
- V lednu 2011 **zaslala** fakturu elektronickou cestou v České republice téměř polovina podniků (48 %) s 10 a více zaměstnanci a více než dvě třetiny (69 %) fakturu elektronickou cestou **přijala**. Ovšem pouze 8 % podniků (necelá pětina z těch, které zaslaly fakturu elektronickou cestou) tak učinily ve standardizovaném formátu určeném pro automatizované zpracování dat, tj. **vystavily e-fakturu**. Většina podniků využívá jak pro vystavení, tak pro příjem faktur elektronickou cestou formáty nevhodné pro automatizované zpracování dat jako je pdf formát.

Graf 7.1: Podniky v ČR používající elektronickou výměnu dat s ostatními podniky podle účelu, leden 2011
podíl na celkovém počtu podniků v dané velikostní skupině (v %)

Zdroj: ČSÚ

Tab. 7.1: Elektronická výměna dat v podnikatelském sektoru ČR, leden 2011

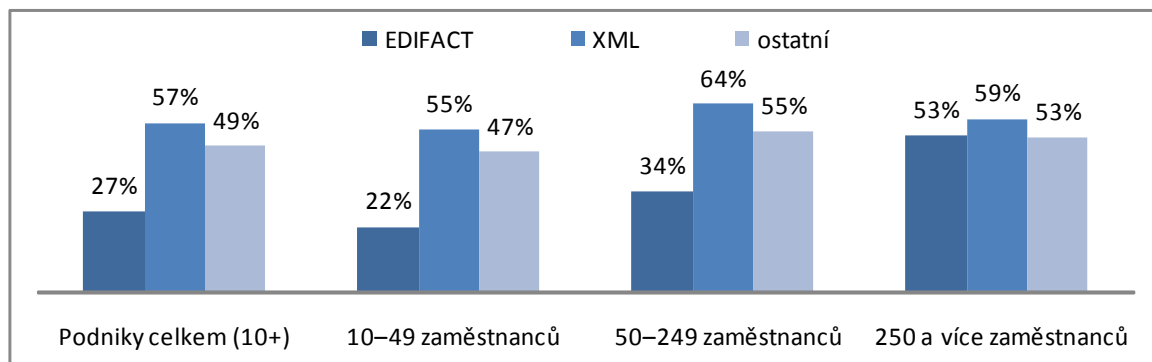
	Počet podniků celkem	Podniky používající elektronickou výměnu dat s ostatními subjekty:						
		podle druhu zasílaných nebo přijímaných dokumentů:						
		celkem	e-objednávky		produktové dokumenty	přepravní dokumenty	platební instrukce finančním institucím	data do/z institucí veřejné správy
			zasílané dodavatelům	od odběratelů				
podíl na celkovém počtu podniků v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)								
Podniky celkem (10+)	40 175	33,2	16,3	14,7	18,7	11,4	25,6	17,9
Velikost podniku								
10–49 zaměstnanců	32 276	28,8	14,2	12,0	17,4	9,5	21,8	13,8
50–249 zaměstnanců	6 493	46,8	22,4	23,4	22,5	16,5	38,2	31,4
250 a více zaměstnanců	1 406	70,9	36,2	35,2	33,4	32,6	55,5	50,2
Odvětví (ekonomická činnost)								
Zpracovatelský průmysl	12 105	34,0	16,5	17,9	17,3	13,9	27,2	20,5
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	855	35,8	15,1	11,7	19,8	7,3	23,5	25,9
Stavebnictví	5 315	22,4	11,1	9,2	12,9	4,6	16,9	9,8
Obchod; opravy motorových vozidel	9 560	38,3	23,0	16,9	25,6	15,1	29,7	20,0
Doprava a skladování	2 420	32,2	12,2	14,8	15,1	17,3	26,3	18,3
Ubytování, stravování a pohostinství	2 841	25,0	9,6	10,4	15,4	3,0	16,6	7,1
Informační a komunikační činnosti	1 212	56,5	25,9	21,4	30,2	18,4	43,7	28,8
Peněžnictví a pojišťovnictví	324	70,6	27,2	28,4	25,7	7,6	50,0	41,9
Činnosti v oblasti nemovitostí	1 030	29,3	9,0	7,5	17,7	6,1	22,1	15,2
Profesní, vědecké a technické činnosti	2 660	32,9	15,2	9,7	15,6	7,8	26,0	20,4
Administrativní a podpůrné činnosti	1 853	25,9	9,7	10,9	14,8	7,0	18,0	12,8

Tab. 7.2: Fakturace elektronickou cestou v podnikatelském sektoru ČR, leden 2011

	Počet podniků celkem	Podniky, které zaslaly fakturu elektronickou cestou			Podniky, které přijaly fakturu elektronickou cestou			Podniky používající standard		
		celkem	ve standard. formátu	v jiném formátu	celkem	ve standard. formátu	v jiném formátu	EDI-FACT	XML	jiný
Podniky celkem (10+)	40 175	47,9	8,4	45,4	69,1	18,3	65,6	9,1	19,1	16,4
Velikost podniku										
10–49 zaměstnanců	32 276	45,0	6,6	43,1	66,4	17,7	62,6	6,4	15,9	13,7
50–249 zaměstnanců	6 493	57,8	13,3	54,2	79,2	19,5	77,1	16,1	29,8	25,5
250 a více zaměstnanců	1 406	66,9	26,8	59,0	84,6	28,9	80,4	37,7	41,6	37,2
Odvětví (ekonomická činnost)										
Zpracovatelský průmysl	12 105	50,7	9,3	47,9	72,5	18,0	68,7	11,3	18,9	16,3
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	855	40,5	7,6	39,2	65,4	19,3	60,0	10,4	21,5	19,8
Stavebnictví	5 315	39,6	3,7	38,8	66,7	13,0	63,3	4,2	12,2	8,8
Obchod; opravy motorových vozidel	9 560	53,1	12,0	49,3	75,2	25,8	71,3	11,5	22,6	19,5
Doprava a skladování	2 420	39,9	7,7	37,2	59,5	16,4	53,9	8,9	17,9	18,5
Ubytování, stravování a pohostinství	2 841	36,5	6,8	33,7	50,6	15,1	46,5	5,0	12,9	10,0
Informační a komunikační činnosti	1 212	72,3	10,0	71,3	85,6	16,4	84,1	10,2	36,3	32,0
Peněžnictví a pojišťovnictví	324	46,3	8,1	45,0	76,2	16,2	74,4	21,0	50,3	42,2
Činnosti v oblasti nemovitostí	1 030	39,8	4,4	39,3	64,2	17,7	61,5	4,6	16,1	13,6
Profesní, vědecké a technické činnosti	2 660	52,4	6,1	51,2	73,1	13,6	72,1	6,5	20,3	18,9
Administrativní a podpůrné činnosti	1 853	39,7	5,7	38,8	50,1	13,5	49,1	5,0	14,7	11,8

Graf 7.2: Formáty používané pro elektronickou výměnu dat v podnicích v ČR, leden 2011

podíl na počtu podniků používajících elektronickou výměnu dat v dané velikostní skupině (v %)

Zdroj: ČSÚ